

УДК 338.43:334.722

Чемер С.П., здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
ОПП «Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії»
Науковий керівник: Прушківська Е.В.
д.е.н., професор
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
(м. Київ, Україна)

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ АГРАРНОГО БІЗНЕСУ В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

У сучасних глобальних умовах, позначених кліматичними змінами, соціально-економічними кризами та викликами післявоєнного відновлення,

питання соціальної відповідальності аграрного бізнесу набуває особливої ваги. В Україні, яка одночасно стикається з наслідками війни, потребою у відновленні сільських територій та інтеграцією до європейського ринку, роль аграрного сектору є критично важливою. Соціально відповідальна поведінка агропідприємств сприяє формуванню сталих громад, відновленню інфраструктури та зміцненню довіри до бізнесу [1-2]. У світовому контексті СВАБ розглядається як обов'язкова складова ESG-політик, що відкриває для українських компаній доступ до інвестицій, ринків і міжнародних партнерств

Агропромисловий комплекс у сучасному глобалізованому світі виступає не лише як джерело продовольства, а й як важливий чинник соціального добробуту та екологічної стабільності. Соціальна відповідальність аграрного бізнесу (СВАБ) дедалі більше розглядається як ключовий елемент сталого розвитку[3]. В цьому контексті слід розуміти, про добровільні зобов'язання підприємств діяти етично, враховувати інтереси суспільства, піклуватися про довкілля і забезпечувати гідні умови праці для найманих працівників. У сфері сільського господарства соціальна відповідальність проявляється у різних формах: підтримка місцевих громад, інвестування у соціальну інфраструктуру (освіта, медицина, транспорт), впровадження екологічно безпечних технологій виробництва, збереження родючості ґрунтів, дотримання стандартів добробуту тварин, а також участь у програмах сертифікації якості продукції.

Сільськогосподарські підприємства, які дотримуються принципів СВАБ, переважно реалізують проекти, спрямовані на розвиток територіальних громад, підтримку шкільних програм, розвиток альтернативної енергетики та переробку відходів. Соціальна відповідальність також напряду пов'язана з досягненням Цілей сталого розвитку ООН[3-4] , зокрема таких як ліквідація голоду, забезпечення гідної праці, захист довкілля та боротьба зі змінами клімату. Аграрний сектор, який впроваджує принципи сталого виробництва, значно знижує негативний вплив на екосистеми, сприяє адаптації сільських територій до змін клімату та формує нові підходи до ведення бізнесу, орієнтовані на довгострокову ефективність.

Зазначимо, що усвітовій практиці існує чимало прикладів успішної реалізації СВАБ. Багато міжнародних агрокомпаній переходять на органічне виробництво, впроваджують системи контролю викидів та використовують енергію з відновлюваних джерел. В Україні також спостерігається зростання соціально активних аграрних підприємств, які фінансують ремонти доріг, надають допомогу лікарням, беруть участь у місцевих соціальних проєктах. Такі ініціативи не тільки покращують імідж компаній, а й сприяють підвищенню якості життя на селі.

Разом з тим, існують певні перешкоди на шляху розвитку СВАБ, зокрема недостатня обізнаність підприємців щодо її переваг, нестача державної підтримки, обмеженість фінансових ресурсів, особливо у дрібних господарствах. Відсутність чітких стандартів та індикаторів також ускладнює впровадження принципів відповідальності. Однак у контексті євроінтеграційного курсу України, зростання інтересу до ESG-стандартів та

вимог глобального ринку, перспективи розвитку соціально відповідального аграрного бізнесу є позитивними [5]. Соціальна відповідальність аграрного бізнесу також включає інтеграцію інноваційних технологій для зниження впливу на навколишнє середовище. Зокрема, це використання водозберігаючих технологій, які дозволяють зменшити витрати водних ресурсів, і впровадження системи моніторингу ґрунтів для оптимізації добрив та збереження родючості. Багато компаній також активно підтримують розробку та використання біологічних засобів захисту рослин, що значно знижує негативний вплив на екосистеми.

Окрім цього, соціальна відповідальність на підприємствах агропромислового комплексу охоплює також підвищення рівня кваліфікації та освіти працівників, надання їм можливостей для професійного росту та покращення умов праці. Це важливий аспект, оскільки забезпечення належного рівня освіти та тренінгів для працівників сприяє розвитку ефективних і сталих методів ведення сільського господарства. Аграрні компанії активно впроваджують практики корпоративної прозорості та звітності, що сприяє підвищенню довіри з боку інвесторів, громадськості та інших зацікавлених сторін. Відкритість у звітності про екологічні, соціальні та управлінські аспекти діяльності компаній є важливим елементом для забезпечення сталого розвитку галузі. [3].

Отже, соціальна відповідальність аграрного бізнесу є ключовим чинником сталого розвитку, що поєднує економічну ефективність, екологічну безпеку та соціальну справедливість. У післявоєнний період аграрний сектор може стати рушієм відновлення сільських територій завдяки підтримці громад, створенню робочих місць і відновленню інфраструктури.

Впровадження соціально відповідальних практик дозволяє підвищити довіру до бізнесу, залучити інвестиції та інтегрувати Україну у європейський економічний простір. Таким чином, соціальна відповідальність аграрного бізнесу має стати основою модернізації галузі та відновлення соціального капіталу країни.

Список використаних джерел:

1. Гайдуцький, П. І. Аграрна політика України: стратегія сталого розвитку / П. І. Гайдуцький. – Київ: ННЦ ІАЕ, 2021. – 312 с.
2. Кваша, С. М. Соціальна відповідальність аграрного бізнесу: сучасні виклики та перспективи / С. М. Кваша, О. В. Білан // Економіка АПК. – 2020. – № 10. – С. 45–53.
3. Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO). Corporate Social Responsibility and Sustainable Development in Agribusiness: Guidebook. – Rome: FAO, 2020. – 64 p. – URL: <https://www.fao.org>
4. OECD. Environmental Performance of Agriculture in OECD Countries Since 1990. – OECD Publishing, 2023. – 150 p. – URL: <https://www.oecd.org/agriculture>
5. Дем'яненко, М. Я. Сталий розвиток аграрного сектору економіки України / М. Я. Дем'яненко // Економіка України. – 2019. – № 7. – С. 17–28.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Факультет аграрного менеджменту
(кафедра виробничого та інвестиційного менеджменту)
Гуманітарно-педагогічний факультет
(кафедри соціальної роботи та реабілітації)
Purdue University (USA)
Fater Academy of India (India)
Національний університет «Запорізька політехніка»
НТУ «Дніпровська політехніка»**

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ІХ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ, АСПІРАНТІВ І МОЛОДИХ ВЧЕНИХ
«РОЛЬ МОЛОДИ У РОЗВИТКУ АПК УКРАЇНИ»**

**15-16 квітня 2025 р.
Київ, онлайн, Zoom**

Роль молоді у розвитку АПК України [Електронний ресурс]: зб. матеріалів ІХ міжнар. наук.-практ. конф. (15-16 квітня 2025 р.). Київ: НУБіП України, 2025. 362 с. PDF-формат; мережеве видання; інституційний репозитарій.

**КОНФЕРЕНЦІЯ ПРОВЕДЕНА В РАМКАХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ПРОЄКТУ
МОДУЛЬ ЖАНА МОНЕ «ПРАКТИКИ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ
ІНКЛЮЗІЇ В ЄС» ЗА ПІДТРИМКИ ЕРАЗМУС+,
101127466 – EPSEI – ERASMUS-JMO-2023-HEI-TCH-RSCH**

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the authors only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

*Рекомендовано до друку Вченою Радою факультету аграрного менеджменту
(протокол № 11 від 19 травня 2025 року)*

Збірник укладено за матеріалами ІХ міжнародної науково-практичної конференції «Роль молоді у розвитку АПК України». Наповнення рубрик синхронізовано з основними напрямками роботи конференції.

Видання розраховано на науковців, викладачів, аспірантів, здобувачів вищої освіти.

The collection is based on the materials of the V International Scientific and Practical Conference "The Role of Youth in the Development of AIC of Ukraine", conducted by the Faculty of Agrarian Management and the Faculty of Humanities and Education of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine. The content of the sections is synchronized with the main directions of the conference.

The publication is designed for scientists, teachers, graduate students, students.

Редакційна колегія:

Шинкарук Л.В., д. екон. наук, проф., член-кореспондент НАН України (голова);
Деліні М.М., д. екон. наук, професор; Прушківська Е. В., д. екон. наук, професор;
Сопівник І.В., д. пед. наук, доцент, завідувач кафедри соціальної роботи та реабілітації;
Супрун Д.М., д. пед. наук, професор; Осадченко І.І., д. пед. наук, професор;
Власенко Т.О, к. екон. наук, доцент, звідувач кафедри виробничого та інвестиційного менеджменту;
Алексєєва К.А., к.наук з держ. упр., доцент; Гаврилюк В.П. к.екон. наук, доцент;
Дергач А.В., к.наук з держ. упр., доцент; Лобунець Т.В., к. екон. наук, доцент;
Чемодуров О.М., к. екон. наук, доцент; Юзба В.О. к. екон. наук, доцент;
Прохорчук О.М., к. пед. наук, доцент; Тілікіна Н.В., к. екон.наук, доцент;
Мовчун С.В., к.екон.наук; Власенко К.О., к.пед.наук; Голева М.С., PhD, асистент;
Будегай В.А., асистент; Кендус Д.І., асистент.

Тези доповідей подано в авторській редакції.

Автори відповідають за достовірність викладеного матеріалу,
за правильне цитування джерел, посилання на них та інших відомостей.

Передруковувати опубліковані в збірнику матеріали
дозволяється тільки за згодою авторів

© НУБіП України,
2025 © Автори, 2025